

Euroopan alueiden komitean lausunto – Aluekehityksen indikaattorit – BKT ja muut tunnusluvut

(2016/C 120/05)

Esittelijä: Catuscia MARINI (IT, PES), Umbrian aluehallituksen puheenjohtaja**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Poliittinen keskustelu BKT:stä ja muista tunnusluvuista

1. on tietoinen strategisen lähestymistavan merkityksestä poliittisessa päätöksenteossa, jossa määritellään yhteisiä tavoitteita yhteisten arvojen pohjalta ja yksilöidään toimia yhteistuumien asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällä tavoin ei hukata mahdollisuuksia, joita Eurooppa 2020 -strategian ja vuosien 2014–2020 rahoituskehityksen väliarviointi tarjoaa, ja tarkistus voi johtaa huomattavasti parannettuun hallintorakenteeseen, joka käsittää kaikki hallintotasot.
2. katsoo, että näyttöön perustuva lähestymistapa julkiseen politiikkaan nähden – toimintavaihtoehtojen vaikutusten ennakoiminen ja mittaaminen – on ratkaisevan tärkeä seikka johdonmukaisten poliittisten päätösten yleistä hyväksyntää ajatellen.
3. painottaa, kun kyse on keskustelusta, jota käydään edistyksen mittaamisesta yhteiskunnassa, mittaamisen, havainnoinnin ja toiminnan välisiä läheisiä yhteyksiä ja korostaa, että mittajärjestelmät on valittava laajaan yhteisymmärryksen perustuvien yhteiskunnallisten arvojen pohjalta tulevaisuuteen tähdäten.
4. huomauttaa, että indikaattorein ilmaistut toimenpiteet tai tavoitteet eivät voi koskaan korvata asianmukaista ja selkeästi ilmaistua strategiaa. Siksi ne ovat vain keinoja päämäärän saavuttamiseksi, toisin sanoen välineitä strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi.
5. toteaa, että keskustelu aiheesta "aluekehityksen indikaattorit – BKT ja muut tunnusluvut" on näin ollen luonteeltaan poliittista ja että sen aluksi olisi selvitettävä osallistavalla ja demokraattisella tavalla nykyisten ja tulevien sukupolvien strategiset tavoitteet, jotka on hyväksytty jonkin tietyn yhteisön poliittisin toimin.
6. katsoo tässä yhteydessä, että poliittiseen ohjaukseen EU:n tasolla nykyisin käytettäviä menetelmiä on tarpeen kehittää edelleen, jotta saadaan ajantasaisempaa ja kattavampaa tietoa, joka kuvaa paremmin todellisuutta, ja että on määriteltävä asianmukainen ja yhdenmukainen menetelmä taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönäkökohtien ottamiseksi tilanneanalyysissä huomioon.
7. korostaa, että kaikkien hallintotasojen Euroopan unionissa tulisi osallistua tähän keskusteluun tulevista, BKT:tä pidemmälle menevistä arviointiperusteista kestävästä kehityksestä ja yhteenkuuluvuuden varmistamiseksi Euroopan unionissa.
8. korostaa, että on tärkeää kartoittaa perusteellisesti aluetasolla jo testattujen tai käytössä olevien täydentävien arviointiperusteiden, indikaattorien ja menetelmien tarve, niiden luomisen mahdollisuus ja niiden seuraukset. Komitea katsoo, että vielä on riittävästi aikaa tehdä tällaiset perusteelliset analyysit, jotta niitä voidaan hyödyntää seuraavasta ohjelmakaudesta käytävissä keskusteluissa.
9. painottaa haastetta, jonka Euroopan kasvava alueidenvälinen kuilu muun muassa julkisiin ja yksityisiin investointeihin, innovointiin, digitaalisiin palveluihin, tuottavuuteen, työllisyyteen, köyhyyteen, sosiaaliseen hyvinvointiin, väestörakenteen kehitykseen ja väestön alueelliseen jakautumiseen liittyvissä kysymyksissä asettaa, ja pyytää Euroopan komissiota ottamaan tämän huomioon arvioitaessa EU:n poliittisia linjauksia ja suunniteltaessa uusia toimintapoliittisia välineitä.
10. tähdentää tässä yhteydessä, että AK voisi osallistua tähän keskusteluun, tehdä paikallis- ja alueyhteisöjen näkökantaa tunnetuksi sekä edistää huomattavasti sellaisen menetelmän määrittelyä, jonka avulla varmistetaan tasapaino taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöä koskevien tietojen välillä ja jolla viitekehityksenä rahoituspäätöksille olisi viime kädessä erittäin suuri merkitys alue- ja paikallisyhteisöille.

11. ehdottaa seuraavaa, vuoden 2020 jälkeistä ohjelmakautta silmällä pitäen, että Euroopan komissio aloittaa mahdollisimman varhain perinpohjaisen keskustelun paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa politiikan tulevista tavoitteista ja edistyksen mittaamiseen tarvittavista indikaattoreista. Viimeaikainen kehitys huomioon ottaen komitea kehottaa komissiota esittämään jatkona vuoden 2009 tiedonannolle etenemissuunnitelman aiheesta "BKT ja muut tunnusluvut".

Kohti BKT:tä täydentävää menetelmää EU:n politiikan kohdentamiseksi

12. on tietoinen bruttokansantuotteen (BKT) hyvistä puolista, sillä se on yksinkertainen, yksiselitteinen ja lineaarinen indikaattori, joka perustuu selkeään menetelmään, joka mahdollistaa monien keskeisten makrotaloudellisten toimenpiteiden vertailun eri aikoina sekä maiden ja alueiden välillä ja joka sen vuoksi on hyödyllinen väline resurssien jakamista ajatellen.

13. huomauttaa kuitenkin, ettei BKT kerro tarkasti yhteiskunnan kyvystä ratkaista ilmastonmuutoksen, resurssien tehokkaan käytön ja alueiden kilpailukyvyyn, elämänlaadun, väestön ikääntymisen, sosiaalisen osallisuuden, erityisten maantieteellisten ominaispiirteiden, tulonjaon sekä resurssien ja talouskasvun tekijöiden maantieteellisen jakautumisen kaltaisia haasteita, ja toteaa lisäksi, että edellä mainitut näkökohdat ovat kansalaisten keskeisiä huolenaiheita, kuten alue- ja paikallistason edustajat ovat todenneet.

14. suhtautuu sen vuoksi myönteisesti lukuisiin kansainvälisen, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason aloitteisiin sellaisten indeksien luomiseksi, jotka mahdollistavat edistymisen mittaamisen BKT:tä kattavammin. Niistä voi olla apua kehitettäessä EU:n laajuisia indikaattoreita, jotka kuvastavat tilannetta jäsenvaltioissa, myös alue- ja paikallistasolla.

15. muistuttaa, että vaihtoehtoisesti voidaan käyttää muun muassa – kuten YK on tehnyt kehitysohjelmansa puitteissa – inhimillisen kehityksen indeksiä, jossa indikaattoreina ovat pitkä ja terve elämä sekä koulutus ja kohtuullinen elintaso. Se voi tarjota EU:n olosuhteisiin soveltuvia menetelmiä.

16. toteaa, että Eurostat on saanut aikaan huomattavaa edistymistä, kun kyse on edistyksen mittaamisesta myös muiden mittareiden kuin BKT:n avulla "elämänlaadun", "kotitalouksien talouden" ja "kestävän kehityksen" aloilla.

17. toteaa, ettei kaikilla alueilla ja kunnilla ole tarvittavia toimivaltuuksia, resursseja ja hallinnollisia valmiuksia osallistua tavoitteidenasetteluun, ja ehdottaa, että omaksutaan ratkaisuja (muun muassa laatupainotteisempi muutoksen uraa valittaessa), joissa muutoksen suunta – toisin sanoen alueiden ja kuntien mahdollinen myönteinen vaikutus jäsenvaltioissa ja EU:n tavoitteisiin – olisi tärkeämpi kuin tiettyjen ennalta asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Tämä mahdollistaisi sen, että paikallis- ja alueyhteisöt voivat edetä omien mahdollisuuksiensa ja valmiuksiensa mukaisessa tahdissa.

18. huomauttaa kuitenkin, että valittujen indikaattoreiden, joita paikallis-, alue-, valtio- ja EU-tason viranomaisten on määrä käyttää laadittaessa ja täytäntöönpannassa EU:n politiikkoja ja mitattaessa edistymistä kohti yhteisiä tavoitteita, on oltava yhdenmukaisia ja johdonmukaisia.

19. huomauttaa, että kaikki metodologiset lähestymistavat – jotka tutkimusyhteisö yleensä ryhmittelee sen mukaan, onko kyse BKT:n korvaamisesta, mukauttamisesta vai täydentämisestä – eivät välttämättä sovellu yhtä hyvin EU:n laajuiseen menetelmään jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason tilanteen ja edistymisen arvioimiseksi BKT:n ja muiden indikaattoreiden perusteella.

20. toteaa jälleen EU:n aluepolitiikan osalta, että alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite täydentää taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoitetta ja ettei niitä sen takia voida mitata pelkästään taloudellisen indikaattorin avulla. Komitea on kuitenkin samaa mieltä Euroopan komission kanssa siitä, että mikä tahansa menetelmä, jolla pyritään korvaamaan BKT sulkemalla taloudelliset indikaattorit sen havaintopiiriin ulkopuolelle, on soveltumaton, kun tarkoitus on mitata edistymistä kohti yhteisiä tavoitteita yhdenmukaisella tavalla.

21. esittää, että AK tekee jatkossakin tiivistä yhteistyötä erityisesti OECD:n kanssa aloitteissa, joista esimerkkinä mainittakoon *How is life in your region?* (Millaista on elämä alueellanne?) ja jotka ovat helposti ymmärrettävissä oleva väline ja käsittävät kokonaisvaltaisemman lähestymistavan edistymisen mittaamiseksi paikallis- ja aluetasolla. EU:lle laadittavan monivuotisen strategian osalta komitea kuitenkin vastustaa lähestymistapaa, jossa edistyksen mittaamisen lähtökohtana on yhteen ainoaan mittariin perustuva luokitus. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että useat eri alueet ovat myös ilmaisseet olevansa kiinnostuneita OECD:n *Better Life Indexistä* ja ennen kaikkea siihen kuuluvista indikaattoreista, sillä vaikka sen avulla ei voidakaan mitata aluekehitystä, sen ilmaisemat tulokset antavat viitteitä väestön elämänlaadusta, mikä voi olla lähtökohta määriteltäessä tulevaisuudessa paikallis- ja aluetason tavoitteita ja strategioita.

22. katsoo, että menetelmiä, joilla BKT:tä pyritään mukauttamaan laajentamalla perinteisiä taloudellisen suorituskyvyn mittareita käsittämään rahaksi muunnettuja ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia tekijöitä, voitaisiin analysoida tarkemmin erilaisten toimintapolitiikkojen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten mallinnusta tai simulointia silmällä pitäen Komitea pitää tässä yhteydessä tärkeänä *Social Progress Indexiä*, jota käytetään jo 40 maassa.

23. katsoo, että olisi viipymättä koottava vertailukelpoisia tilastotietoja paikallis- ja sitä alemmalta tasolta ja laadittava Eurostatin tilastoluokkia OECD:n ja komission nykyisten kaupunki- ja maaseutualueita koskevien luokitusten pohjalta. Näin saatavilla luotettavilla ruohonjuuritason tiedoilla voidaan edistää sekä päätöksentekoa että arviointia EU:n tasolla.

24. huomauttaa määrällisten tietojen riittämättömyydestä, kun kyse on EU:n eri alueista, joilla on kehitykseen vaikuttavia alueellisia erityispiirteitä – mm. maantieteellisiä, ympäristöön liittyviä, taloudellisia ja sosiaalisia erityispiirteitä. Erityinen esimerkki tästä ovat syrjäisimmät alueet. Lisäksi komitea ehdottaa, että Eurostat ottaa käyttöön perussopimuksessa yksilöidyt alueelliset kategoriat, joista syrjäisimmät alueet ovat esimerkki. Niiden pohjalta voitaisiin laatia tilastoja, jotka edistäisivät osaltaan EU:n politiikkojen ja toimien tarvittavaa alueellista mukauttamista ja sovittamista.

25. suhtautuu myönteisesti merkittävään työhön, jota Euroopan komissio on tehnyt BKT:n mukauttamisen alalla soveltaessaan erityisen onnistunutta lähestymistapaa ulottaa kansantalouden tilinpito kattamaan ympäristö- ja sosiaalikeskustelut. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota asiaan liittyviin teoreettisiin vaikeuksiin sekä tarvittaviin huomattavan suuriin resursseihin, jotta sosiaaliset näkökohdat voidaan ilmaista rahamääräisesti erityisesti, kun kyse on alueiden ja kuntien tilinpidosta. Se myös epäilee, ovatko tällaisen monimutkaisen lähestymistavan tulokset helposti viestittävässä suuressa yleisölle.

26. kannattaa siksi menetelmiä, jotka täydentävät BKT:tä, kun mitataan edistymistä kohti yhteisiä strategisia tavoitteita, sillä kyseisenlaiset menetelmät kuvastavat moniulotteista todellisuutta niin, että ne kattavat hyvinvoinnin eri näkökohdat talous-, sosiaali- ja ympäristöalalla rajoitetun indikaattoreiden joukon avulla.

27. katsoo tässä yhteydessä, että soveltuvin menetelmä päätöksentekoa varten millä tahansa hallintotasolla on sellainen, joka mittaa kattavasti hyvinvointia ja käsittää seuraavat näkökohdat: taloudelliset kysymykset (muun muassa tuottavuus, innovointi ja vienti), työllisyys (muun muassa työllisyyttä ja työpaikkojen laatua koskevat indikaattorit), ympäristökysymykset (muun muassa talouden energiantensiteetti ja -tehokkuus, luonnonsuojelualueet ja biologinen monimuotoisuus, uusiutuvien energialähteiden osuus ja hiilidioksidipäästöt), väestörakenteen kehitys (ajankohtaista tilannetta ja kehityssuuntaa kuvaavat indikaattorit mukaan lukien), sosiaalinen osallisuus (muun muassa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen uhkaamat ihmiset ja tulonjako) ja aluekohtaiset kysymykset (muun muassa palvelujen saatavuus ja kantokyky).

28. ehdottaa lisäksi, että indikaattoreiden valinnan tulisi kohdistua pääasiassa niihin, jotka mittaavat toteutettujen toimenpiteiden mahdollisia vaikutuksia kvantifioidulla erityisesti tulokset ja vaikutukset sekä kustannukset. Komitea painottaa lisäksi, että syrjäisimpien alueiden tapauksessa on erityistä tarvetta tiedoille tietyistä puutteista ja epäsuotuisista olosuhteista, jotka on otettava huomioon ennen politiikkojen muotoilemista ja toteuttamista.

29. ehdottaa näin ollen, että kaikki EU:n toimielimet seuraavat Euroopan kehityssuuntauksia tukeutuen Euroopan strategian ja politiikan analysointijärjestelmän (ESPAS) puitteissa tehtävään arvokkaaseen työhön ja tekevät tähän liittyvää yhteistyötä. Näin luotaisiin kaikille hallintotasoille ennakkovarointijärjestelmä sellaisia Euroopan kannalta merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristöön liittyviä kehityssuuntauksia varten, jotka saattavat vaikuttaa strategisiin tavoitteisiin tai edellyttää strategisten painopisteiden mukauttamista.

Eurooppa 2020 -strategian tarkistaminen ja koheesiopolitiikan tulevaisuus

30. painottaa, että Eurooppa 2020 -strategiassa vahvistetaan joukko tavoitteita niihin liittyvine keskeisine indikaattoreineen sekä todetaan, että on tärkeää täydentää talouskasvua koskevia tietoja muilla taloudellisilla, sosiaalisilla, ympäristöä koskevilla ja väestörakenteen kehitykseen liittyvillä indikaattoreilla kestäväpohjaisen edistymisen mittaamiseksi. Tämä päätelmä pätee yhtä lailla valtiotasoa alemmilla hallintotasoilla.

31. korostaa, että prosessi Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden asettamiseksi ja strategian edistymistä mittaavien indikaattoreiden valitsemiseksi suuntautui hyvin voimakkaasti ylhäältä alaspäin ilman että siinä olisi otettu huomioon erityistilannetta paikallis- ja aluetasolla. Koheesiopolitiikassa sitä vastoin tunnustetaan alueellisesti eriytyvät tarpeet ja tavoitteet, koska yleisiin EU:n tavoitteisiin pyrkimisen ei pitäisi rajoittaa yksittäisen alueen tai kunnan kehityspotentiaalia, joka perustuu aluekohtaiseen tietoon ja osaamiseen. Tästä syystä AK peräänkuuluttaakin aluekohtaisia tavoitteita Eurooppa 2020 -strategian yhteydessä.

32. arvostaa nykyistä koheesiopolitiikkaa, josta alueet saavat paljon hyötyä ja lisäarvoa ja jolla edistetään merkittävästi asianomaisten alueiden kehitystä. Komitea kehottaa Euroopan komissiota laatimaan koheesiopolitiikan toimintatapaa koskevan strategian vuonna 2021 alkavaa ohjelmakautta varten ja pitämään kiinni nykyisestä toteuttamismuodosta, jossa BKT:llä – yhdistettynä asianmukaisesti muihin indikaattoreihin – on keskeinen asema arvioinnin ja täytäntöönpanon yhteydessä.

33. huomauttaa tässä yhteydessä, että koheesiopolitiikan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoite on suunnattu eri tavalla. Erityisesti rajatylittävän yhteistyön kehittämisen tavoitteeksi on asetettu rajaseutujen integraation tukeminen kaikilla elämäntilanteilla, mikä menee Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita pidemmälle. On syytä kehittää menetelmiä ja indikaattoreita, joiden avulla alalla tapahtunutta edistystä voidaan kartoittaa ja arvioida entistä paremmin.

34. huomauttaa, että koheesiopolitiikka myötäilee tiiviisti Eurooppa 2020 -strategiaa, mutta kritisoi epäsuhtaa yhtäältä Eurooppa 2020 -strategiassa ja toisaalta koheesiopolitiikassa sovellettavien mittaus- ja toimintamenetelmien välillä.

35. muistuttaa Euroopan komissiota siitä, että alueellinen ulottuvuus olisi tuotava voimakkaammin esiin tarkistetussa Eurooppa 2020 -strategiassa erityisesti alueellisen yhteenkuuluvuuden yhteydessä. Merkityksellisten taloudellisten, ympäristöä koskevien ja sosiaalisten indikaattoreiden kehittäminen voisi parantaa paikallisen ja alueellisen politiikan laatua tässä suhteessa. Kyseisenlaisissa strategioissa tulisi hyödyntää moniulotteiseen lähestymistapaan perustuvia menetelmiä, joissa BKT:tä tai muita taloudellisia indikaattoreita täydennetään sosiaalisten ja ympäristöä koskevien näkökohtien mittauksilla, jotka ovat saaneet poliittisen hyväksynnän kaikilla hallintotasoilla.

36. huomauttaa, että kun otetaan huomioon voimakkaat kannustimet rakennerahastovarojen keskittämiseksi temaattisesti rajalliseen määrään politiikanaloja, jotka edistävät osaltaan Eurooppa 2020 -strategian toteuttamista, on järjeenkäypää olettaa, että koheesiopolitiikan onnistumista mitataan edistymisellä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisessa.

37. kannattaa painokkaasti sitä, että Eurooppa 2020 -strategian ja sen vuoden 2020 jälkeisen seuraajan uudet yleistavoitteet asetetaan alhaalta ylöspäin, jotta tulevissa kansallisissa uudistusohjelmissa voidaan raportoida alue- ja paikallisviranomaisien panoksesta kansallisiin yleistavoitteisiin. Tämä johtaisi myös siihen, että jäsenvaltioiden hallitukset ottaisivat paikallis- ja alueviranomaiset mukaan kansallisten uudistusohjelmien valmisteluun, mikä nykyisin tapahtuu vain harvassa jäsenvaltiossa.

38. toivoo, että koheesiopolitiikassa voidaan palata sen alkuperäiseen tehtävään eli alueiden välisten kehityserojen vähentämiseen ja se voi toimia tärkeimpänä investointipolitiikkana EU:n tasolla. Tähän liittyen tulee myös tarkastella uudelleen koheesiopolitiikan kytkentää vuoden 2020 jälkeiseen tulevaan Eurooppa 2020 -strategiaan.

39. korostaa kuitenkin sitä, että monet EU:n välineet perustuvat edelleen ylenmääräisen kapea-alaiseen taloudelliseen mittariin. Tämä koskee myös koheesiopolitiikkaa, jossa varat jaetaan jäsenvaltioiden kesken asukaskohtaisen BKT:n ja työttömyyden mukaan, kun vastaavasti NUTS 2 -tason alueiden luokittelu yhteen kolmesta kehitysluokasta, jotka määräävät määrärahojen jaon, perustuu yksinomaan asukaskohtaiseen BKT:hen.

40. huomauttaa, ettei tukikelpoisuutta koskevissa päätöksissä näin ollen oteta lähtökohtaisesti huomioon sosiaalisia, ympäristöön liittyviä ja alueellisia näkökohtia Euroopan eri alueilla. Looginen askel olisi kuitenkin perustaa tulevat välineet entistä kattavampaan ja yhdenmukaisempaan menetelmään, jossa hyödynnetään yhä enemmän sosiaalisia, ympäristöä koskevia ja alueellisia indikaattoreita. Ne toisivat esiin erityisesti perussopimuksessa vahvistetut alueelliset erityispiirteet, jotka on otettava huomioon alueiden tukikelpoisuudesta päätettäessä.

41. kysyy, miten NUTS-taso 2 pystyy heijastamaan todellisia yhteisöjä ja todellisia maantieteellisiä alueita, kun monissa jäsenvaltioissa NUTS-alueet ovat pelkkiä tilastollisia yksiköitä, jotka pohjautuvat väestöön eivätkä vastaa todellisia rajoja tai toiminnallisia maantieteellisiä alueita. Vaikka NUTS-luokitusta käytetään nykyisin myös EU:n rakennerahastovarojen jakamiseen, sen soveltamisella EU:n koheesio-, liikenne-, ympäristö- ja muiden toimintapolitiikkojen muotoiluun ja näiden alueellisten vaikutusten arviointiin on merkittäviä seurauksia, joiden vuoksi EU-politiikat eivät ole todellisen tilanteen tasalla. Rahastovarojen oikeudenmukaisemman jaon varmistamiseksi onkin ensiarvoisen tärkeää, että tukikelpoisuus-päätöksiä tehtäessä otetaan BKT:n olennaisten puutteiden – esimerkiksi NUTS-alueiden välisen työmatkaliikenteen aiheuttaman alueellisen vinouman – kompensoimiseksi huomioon alueiden sosiaalinen ja ympäristötilanne.

42. painottaa tähän liittyen, että rakennerahastojen toiminnan, koheesiorahasto mukaan luettuna, olisi seuraavalla monivuotisella rahoituskaudella katettava BKT:tä täydentäviä toimia, mikäli ne ovat kaikilla poliittisesti hyväksyttävillä kaikilla hallintotasolla.

Seuraavat vaiheet BKT:hen ja muihin indikaattoreihin perustuvan strategian mahdollistamiseksi

43. tunnustaa samalla yleistavoitteiden legitiimiyden kattavien strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja muistuttaa, että edistymisen seuraamiseksi tavoitekohtaisia, yhdenmukaistettuja ja vertailukelpoisia alueellisia tietoja on oltava saatavilla oikea-aikaisesti.

44. korostaa tässä yhteydessä, että indikaattoreiden sekä säännöllisesti ajantasaistettavan tiedon saaminen aluetasolta on olennaisen tärkeää, jotta voidaan parantaa teknisen ehdotuksen luotettavuutta ja tehdä hyviä poliittisia päätöksiä. Vaikka Eurostatin hyvinvointi-indikaattorien tietojärjestelmä on jo tehokas ja hyvin eriytynyt, Euroopan komission ja Eurostatin tulisi puuttua kiireellisesti tähän alue- ja paikallistason päättäjien suureen haasteeseen myös Eurooppa 2020 -strategian ja koheesio politiikan monitasoista toteuttamista ajatellen. Tavoitteena tulisi olla tietojärjestelmän parantaminen ja tehostaminen, ja samalla olisi kehitettävä ja käytettävä poliittisen vaikutuksenarvioinnin menetelmiä.

45. on tässä suhteessa tyytyväinen komission saavuttamaan edistymiseen sen vuonna 2009 julkaiseman etenemissuunnitelman ”Edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa” osalta, mutta pitää valitettavana, että vain vähän parannuksia on saatu aikaan alue- ja paikallistason tietojen tuottamisessa ja levittämisessä.

46. toteaa, että useissa tapauksissa ne maat, missä alueellisten ja etenkin paikallisten tietojen saatavuus on puutteellista, ovat maita, jotka voivat käyttää huomattavan osan EU:n rakennerahastoista saamista varoistaan ns. temaattisen tavoitteen 11 (institutionaalisten valmiuksien kehittäminen) puitteissa. Koska ohjelmakausi on vasta alkanut, tässä tarjoutuu ainutlaatuinen tilaisuus kerätä alue- ja paikallistasolla yleiseurooppalaisia vertailukelpoisia tietoja, joita voidaan käyttää perustana vuoden 2020 jälkeisten EU-politiikkojen muotoilussa ja arvioinnissa.

47. kehottaa parantamaan edelleen hallinnollisten tietojen laatua Euroopan tilastojärjestelmässä sekä nopeuttamaan maantieteellisiin viitetietoihin perustuvien tilastojen käyttöön ottamista, jotta voidaan lisätä tiedonkeruun arvoa ja vähentää vastaajille aiheutuvia rasitteita.

48. suhtautuu myönteisesti siihen, että BKT:stä ja muista indikaattoreista annetun viimeisimmän AK:n lausunnon jälkeen EU:n tasolla saatavilla olevan tiedon määrä erityisesti paikallis- ja aluetason osalta on tasaisesti kasvanut, mutta pitää valitettavana, että suuria puutteita on edelleen. Komitea ehdottaakin, että Euroopan komissio esittää – mahdollisimman varhaisessa vaiheessa – analyysin nykyisistä ja näköpiirissä olevista epäkohdista, kun pyrkimyksenä on tarjota kattava joukko BKT:tä täydentäviä taloudellisia, sosiaalisia, ympäristöä koskevia ja väestörakenteen kehitykseen liittyviä tietoja Euroopassa.

49. pitää tältä osin erityisen valitettavana sitä, että nykyisin Eurooppa 2020 -strategian indikaattoreiden alueellistamisaste ei ole riittävä, sillä vain muutamat tarvittavista indikaattoreista Eurooppa 2020 -strategian yleistavoitteiden seuraamiseksi aluetasolla (NUTS 2 ja 3 -taso) ovat saatavilla ja joskus vasta huomattavan pitkän ajan kuluttua. Sama koskee vaihtoehtoisia indikaattoreita, joita alueet ja kunnat saattavat pitää tarpeellisina alueellaan ennakoedellytyksenä edistymiselle kohti EU:n päämääriä ja tavoitteita. Ajantasaisten alueellisten tilastojen avulla voitaisiin kehittää alueellisen edistyksen yhdistelmäindikaattori, kuten alueiden komitea on ehdottanut.

50. kehottaa Euroopan komissiota ja Eurostatia asettamaan aikataulun, jonka mukaisesti paikallis- ja alueviranomaiset otetaan mukaan (realistiseen) tavoitteidenasetteluun ja tarjotaan alueellisia tilastoja, joita tarvitaan uudistetun Eurooppa 2020 -strategian suunnitteluun, toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin alueellisesti ja paikallisesti eriytettyjen tavoitteiden kautta.

51. korostaa tarvetta laajentaa nykyistä tilasto- ja indikaattorijärjestelmää (joka perustuu NUTS-asetukseen) mitattaessa edistystä paikallis- ja aluetasolla. Tämä koskee erityisesti nk. toiminnallisten alueiden käsitettä sekä rajaseutuja. Komitea ehdottaa, että Euroopan komissio kehittää edelleen tähän liittyviä käsitteitä ja indikaattoreita ja ottaa huomioon makroaluestrategioiden soveltamisalueet.

52. toteaa jälleen, että kaupunki- ja maaseutu-ulottuvuutta tulisi painottaa nykyistä enemmän monilla eri EU:n politiikanaloilla erityisesti alueellista yhteenkuuluvuutta ajatellen. Merkityksellisten taloudellisten, ympäristöä koskevien ja sosiaalisten indikaattorien kehittäminen voisi parantaa paikallisen ja alueellisen politiikan laatua tässä suhteessa.

53. kehottaa Euroopan komissiota sisällyttämään Euroopan tilasto-ohjelmaan tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan poistaa EU:n monimuotoisuutta ja alueellisia erityispiirteitä koskevien tilastotietojen puutteet. Tämä koskee erityisesti toimenpiteitä tietojen keräämiseksi ja indikaattoreiden luomiseksi alueiden syrjäisestä sijainnista ja eristyneisyydestä. Tavoitteena on alueellisen yhteenkuuluvuuden periaatteen mukaisesti parantaa sellaisten eurooppalaisten poliitikkojen laatimista ja toteuttamista, jotka soveltuvat entistä paremmin alueille, joille nämä seikat ovat ominaisia.

54. katsoo, että on laadittava päätöksentekoa tukeva malli, jonka avulla voidaan määritellä hyvinvoinnin painopisteiden tärkeysjärjestys paikallistasolla, jotta voidaan tuoda esiin paikalliset ja alueelliset erityispiirteet kaikille EU:n alueille yhteisessä kehityksessä sekä hyödyntää kyseistä tärkeysjärjestystä tehtäessä ennako- ja jälkiarviointia poliittisten toimien tehokkuudesta myös Euroopan komission ja paikallisyhteisöjen neuvotteluissa tai paikallisten sidosryhmien kuulemisissa.

Bryssel 11. helmikuuta 2016

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA